

Bruksela, dnia 30 marca 2014 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 30/2014

**Sprawozdanie z inicjatyw i opinii Komisji Europejskiej w lutym 2014 r.
(ochrona zdrowia, środowisko, przemysł, gospodarka morska, turystyka)
Bruksela, luty 2014 r.**

1. **OCHRONA ZDROWIA** - Komisja rozpoczyna konsultacje w sprawie substancji zapachowych mogących powodować alergie
2. **OCHRONA ZDROWIA** - Nowe reguły dotyczące wyrobów tytoniowych
3. **OCHRONA ZDROWIA I ROLNICTWO** - Rok po skandalu dotyczącym koniny: działania zapowiedziane i wykonane
4. **ŚRODOWISKO** - Komisja rozpoczyna konsultacje dotyczące sposobów zwalczania przez UE gwałtownego wzrostu nielegalnego handlu dzikimi zwierzętami i roślinami
5. **ŚRODOWISKO** - Generation Awake mówi stop marnowaniu odpadów!
6. **PRZEMYSŁ** - Przemysł w Europie potrzebuje odrodzenia
7. **PRZEMYSŁ I TURYSTYKA** - Niesłabnący popyt na krajową i europejską ofertę turystyczną zapowiada pobudzenie ruchu turystycznego w roku 2014
8. **PRZEMYSŁ I TURYSTYKA** - Nowe zasady dotyczące jakości turystyki europejskiej - dobre dla turystów, dobre dla małych przedsiębiorstw
9. **GOSPODARKA MORSKA I TURYSTYKA** - Komisja przedstawia nową europejską strategię na rzecz turystyki nadmorskiej

1. OCHRONA ZDROWIA - Komisja rozpoczyna konsultacje w sprawie substancji zapachowych mogących powodować alergie

- **Czym są substancje zapachowe mogące powodować alergie?**

Niektóre składniki występujące w substancjach zapachowych mogą powodować alergie skórne lub oddechowe. Obecne konsultacje społeczne dotyczą jedynie alergenów skórnych (zwanymi także alergenami kontaktowymi). Zarówno syntetyczne produkty chemiczne, jak i substancje pochodzenia naturalnego mogą być alergenami skórnymi.

- **Ile osób ma alergie skórne na substancje zapachowe? Jakie są ich objawy?**

Szacuje się, że alergia skórna na substancje zapachowe występuje u 1-3 proc. populacji w Europie. Najczęstsze objawy to podrażnienie, opuchlizna i wysypka, ale mogą one też przejść w stan chroniczny (wyprysk). Reakcja alergiczna na daną substancję zależy od wielu czynników, w tym od uwarunkowań genetycznych, wieku i intensywności narażenia na tę substancję.

- **Dlaczego Komisja poprosiła Komitet Naukowy ds. Bezpieczeństwa Konsumentów (SCCS) o opinię w sprawie substancji zapachowych mogących powodować alergie?**

Rozporządzenie dotyczące produktów kosmetycznych zawiera wykaz substancji zakazanych w produktach kosmetycznych (załącznik II do wymienionego rozporządzenia) oraz wykaz substancji, które mogą być zawarte w produktach kosmetycznych wyłącznie z zastrzeżeniem określonych ograniczeń (załącznik III). Niektóre substancje ujęte w załączniku II i III są substancjami zapachowymi mogącymi powodować alergie.

Istnieje potrzeba regularnego przeglądu tych wykazów. Biorąc pod uwagę fakt, że ostatnią aktualizację dotyczącą substancji zapachowych mogących powodować alergie przeprowadzono w 2003 r. (w tym w odniesieniu do dodatkowych substancji niż te zawarte w załączniku III), służby Komisji zwróciły się do SCCS o przegląd tej kwestii; w lipcu 2012 r. Komitet wydał swoją opinię.

- **Jakie były ustalenia zawarte w opinii Komitetu w odniesieniu do substancji zapachowych mogących powodować alergie?**

Najważniejsze ustalenia SCCS były następujące:

- Trzy alergeny (HICC, atranol i chloroatranol) uznano za niebezpieczne.
 - Konsument powinien być świadomy obecności dodatkowych alergenów w produkcie kosmetycznym.
 - W oparciu o liczbę osób, u których wyniki testów skórnych płatkowych były pozytywne, wyszczególniono 12 substancji chemicznych oraz 8 ekstraktów naturalnych, na które należy zwrócić szczególną uwagę. Zasygnalizowano, że dla tych 12 substancji chemicznych należy wprowadzić limity stężenia w danym produkcie kosmetycznym, nawet jeżeli są one obecne w ekstraktach naturalnych.
- **W jaki sposób ustalenia te przekładają się na proponowane zmiany do rozporządzenia dotyczącego produktów kosmetycznych?**

Propozycje służb Komisji w ramach konsultacji społecznych są następujące:

- Trzy substancje, które uznano za niebezpieczne, powinny być zakazane w produktach kosmetycznych.
- Dodatkowe alergeny powinny podlegać obowiązkowi indywidualnego oznakowania na opakowaniu produktu kosmetycznego. Innymi słowy, muszą być one wymienione w wykazie składników oprócz wyrazów „zapach” lub „aromat”. Ze względu na powszechne stosowanie substancji zapachowych uniknięcie wszystkich może okazać się bardzo trudne. Należy zatem unikać tych, na które dana osoba jest już uczulona.

Konieczne są dalsze prace naukowe, aby określić bezpieczne limity stężeń dla substancji chemicznych, na które należy zwrócić szczególną uwagę.

- **Jak wygląda proces zmiany załączników do rozporządzenia dotyczącego produktów kosmetycznych? Jakie będą kolejne kroki?**

Komitet Naukowy wydał swoją opinię w czerwcu 2012 r. Następnie przeprowadzono nieformalne konsultacje z przedstawicielami przemysłu, organizacji konsumenckich, służby zdrowia i z państwami członkowskimi UE. Kolejnym krokiem jest zainicjowanie konsultacji społecznych. Proponowane zmiany do rozporządzenia dotyczącego produktów kosmetycznych w formie aktu wykonawczego, z uwzględnieniem wyników konsultacji społecznych, będą przedmiotem głosowania przez państwa członkowskie w ramach Stałego Komitetu ds. Kosmetyków. Po zatwierdzeniu przez państwa członkowskie – Parlament Europejski i Rada będą miały trzy miesiące na skorzystanie ze swoich uprawnień kontrolnych. Jeżeli Rada i Parlament nie wyrażą sprzeciwu wobec wniosku, formalnego przyjęcia tych zmian należy się spodziewać pod koniec 2014 r. lub na początku 2015 r.

- **Czy Komisja zamierza zakazać określonych perfum?**

Służby Komisji nie proponują zakazywania żadnych perfum. Proponujemy jednak zakaz stosowania trzech substancji zapachowych mogących powodować alergię, które to substancje zostały uznane za niebezpieczne. Jeżeli występują one w perfumach, skład takich perfum powinien zostać dostosowany w taki sposób, by zakazane alergeny zostały zastąpione inną substancją.

- **Czy istnieje możliwość uniknięcia alergii na substancje zapachowe poprzez nieużywanie kosmetyków, w tym perfum?**

Substancje zapachowe są używane w różnych typach kosmetyków, takich jak perfumy, kremy i dezodoranty. Uniknięcie wszystkich substancji zapachowych byłoby bardzo trudne, ale ważne jest, aby unikać tych, na które dana osoba jest już uczulona. Z tego względu tak ważny jest obowiązek wyszczególnienia określonych alergenów na opakowaniu produktu kosmetycznego.

- **Dodatkowe informacje**

Bieżące konsultacje w sprawach konsumenckich:

http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/dgs_consultations/ca_current_consultations_en.htm

2. OCHRONA ZDROWIA - Nowe reguły dotyczące wyrobów tytoniowych

W dniu 26 lutego 2014 r. Parlament Europejski zatwierdził zmienioną unijną dyrektywę w sprawie wyrobów tytoniowych. Zmieniona dyrektywa zaostrza zasady regulujące sposoby wytwarzania, produkcji i prezentowania wyrobów tytoniowych w UE oraz ustanawia nowe reguły w odniesieniu do pewnych produktów związanych z tytoniem. Niniejsza notatka udziela odpowiedzi na aktualne pytania, w szczególności o to, co konkretnie się zmieni po wprowadzeniu w życie zmienionej dyrektywy.

- **Dlaczego Komisja postanowiła zmienić reguły?**

Głównym celem zmiany dyrektywy jest poprawa funkcjonowania unijnego rynku wewnętrznego wyrobów tytoniowych przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia publicznego. Komisja była niejednokrotnie wzywana, zarówno przez Radę,

jak i przez Parlament Europejski, do przeprowadzenia przeglądu dyrektywy z 2001 r. ze względu na istotne zmiany zachodzące przede wszystkim w trzech dziedzinach.

Po pierwsze, ogłoszenie nowych wyników badań naukowych, między innymi dotyczących substancji aromatyzujących dodawanych do tytoniu oraz skuteczności ostrzeżeń zdrowotnych.

Po drugie, pojawianie się na rynku nowych produktów w rodzaju e-papierosów (papierosów elektronicznych) i mocno aromatyzowanych wyrobów tytoniowych.

Po trzecie, znaczące postępy ustaleń na szczeblu międzynarodowym w ciągu ostatniej dekady doprowadziły w poszczególnych krajach Unii do znaczącego zróżnicowania rozwiązań regulacyjnych w odniesieniu do tytoniu. Sama Unia Europejska, jak również wszystkie jej państwa członkowskie są stronami prawnie wiążącej **Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu**, która weszła w życie w lutym 2005 r.

Jednym z najbardziej przekonujących argumentów przemawiających za zaostrzeniem przepisów dotyczących wyrobów tytoniowych jest ich szkodliwy wpływ na zdrowie publiczne. Palenie tytoniu jest co roku przyczyną około **700 000 możliwych do uniknięcia zgonów** w UE. Zdecydowana większość palaczy zaczyna w bardzo młodym wieku: 70 proc. z nich przed 18., zaś 94 proc. - przed ukończeniem 25 roku życia. Zmieniona dyrektywa ma doprowadzić do ograniczenia atrakcyjności wyrobów tytoniowych i używania tytoniu w UE, zwłaszcza wśród młodzieży.

- **Jak ma wyglądać paczka papierosów w przyszłości?**

Jak widać na zdjęciu, w przyszłości na opakowaniach umieszczone będą obowiązkowe ilustracje, wraz z tekstem ostrzeżeń zdrowotnych pokrywające w 65 proc. – od górnej krawędzi – przednią i tylną stronę paczki papierosów. Także boczne strony paczki będą w 50 proc. pokryte ostrzeżeniami (w rodzaju: „Palenie zabija – rzuć już teraz!” albo „Dym

tytoniowy zawiera ponad 70 substancji wywołujących raka”), zamiast obecnie stosowanego opisu zawartości substancji smolistych, nikotyny i tlenku węgla.

Minimalne wymiary ostrzeżeń zdrowotnych mają zapewnić widoczność; stąd też wąskie paczki papierosów, jak adresowane do młodych kobiet opakowania w kształcie szminki, będą zakazane.

Dla zagwarantowania widoczności ostrzeżeń zdrowotnych, dopuszczone będą wyłącznie opakowania papierosów **w kształcie prostopadłościanu zawierające co najmniej 20 papierosów.**

Żadne **elementy zachęcające ani wprowadzające w błąd lub nadmiernie pochlebne opisy** na opakowaniach nie będą dozwolone. Zakaz obejmuje na przykład pozytywne odniesienia do stylu życia, do smaku, środków aromatyzujących oraz ich braku (np. „bez dodatków”), oferty specjalne i sugestie, że dany produkt jest mniej szkodliwy niż inne.

Podobne zasady będą obowiązywały w odniesieniu do **tytoniu do samodzielnego skręcania papierosów** – 65 proc. powierzchni opakowania będzie trzeba przeznaczyć na obrazkowo-tekstowe ostrzeżenia zdrowotne na przedniej i tylnej stronie, niezależnie od dodatkowych ostrzeżeń tekstowych. Opakowanie takiego tytoniu może mieć kształt prostopadłościenny lub cylindryczny, może też mieć postać torebki, przy czym każde opakowanie musi zawierać co najmniej 30 g tytoniu.

- **Co z oznakowaniem mniej znanych wyrobów tytoniowych?**

Zważywszy, że unijna dyrektywa obejmuje wszystkie wyroby tytoniowe, państwom członkowskim pozostawiono pewien margines swobody, jeśli chodzi o przepisy dotyczące etykietowania produktów, które nie są obecnie używane w znacznych ilościach, takich jak **tytoń fajkowy, cygara, cygaretki** czy też **wyroby bezdymne.**

Państwa członkowskie mogą zwolnić te produkty z bardziej rygorystycznych zasad etykietowania, rezygnując np. z obrazkowo-tekstowych ostrzeżeń zdrowotnych, pozostanie to jednak bez wpływu na bezwzględny obowiązek opatrzenia ostrzeżeniem ogólnym i dodatkowym tekstem ostrzeżenia. Wyroby tytoniowe bezdymne, a więc nieprzeznaczone do palenia, również obejmie wymóg ostrzeżenia zdrowotnego umieszczonego na dwóch największych powierzchniach opakowania. Tak, jak do tej pory, specjalne przepisy dyrektywy określają warunki umieszczenia i wielkości wymaganych ostrzeżeń.

- **Czy państwa mogą wprowadzać jednolite opakowania?**

Nowe przepisy stanowią, że ostrzeżenia zdrowotne mają obejmować znaczną część całkowitej powierzchni opakowania, w przypadku standardowej paczki papierosów pozostawiają jednak pewną powierzchnię mogącą służyć wyróżnieniu marki. Nowa dyrektywa wyraźnie zezwala państwom członkowskim na wprowadzenie dodatkowych środków odnoszących się do normalizacji opakowań — bądź jednolitego opakowania — gdy jest to uzasadnione względami zdrowia publicznego, a podjęte kroki są proporcjonalne i nie prowadzą do ukrytych barier w handlu między państwami członkowskimi.

- **Czy środki aromatyzujące będą zakazane? A co z dodatkami itp.?**

Stosowanie substancji aromatyzujących w papierosach i tytoniu do skręcania nie może sięgać ilości, które nadawałyby produktowi wyróżniający („charakterystyczny”) smak inny niż tytoń. Dyrektywa zakazuje wszelkich papierosów i tytoniu do skręcania posiadających jakikolwiek charakterystyczny smak tego rodzaju. Pomocą i doradztwem przy podejmowaniu decyzji w konkretnych przypadkach służy Komisji i państwom członkowskim niezależna europejska komisja doradcza. **Mentol** uznano za charakterystyczny w smaku, zostanie zatem zakazany po upływie czteroletniego okresu wycofywania — okres ten ma zastosowanie do wszystkich produktów, które osiągnęły przynajmniej trzyprocentowy udział w rynku w UE.

Co do innych wyrobów tytoniowych, jak cygara, cygaretki i wyroby bezdymne, są one zwolnione z zakazu charakterystycznych aromatów. Odstępstwo to zostanie zniesione w razie istotnej zmiany okoliczności (np. wielkości sprzedaży lub popularności wśród młodych ludzi). Wyroby tytoniowe do stosowania doustnego (*snus*) wyłączono z tego zakazu, jak również z niektórych innych przepisów dotyczących składników.

Dodatki niezbędne do produkcji wyrobów tytoniowych, w tym cukier tracony w trakcie dojrzewania, są w dalszym ciągu dozwolone. Dyrektywa nie wprowadza prawnego rozróżnienia między odmianami tytoniu, takimi jak Virginia, Burley lub tytoń wschodni.

- **Jakich informacji wymaga się od wytwórców wyrobów tytoniowych?**

Przewidziano obowiązkowe sprawozdania dotyczące **składników** wyrobów tytoniowych, składane w znormalizowanym formacie elektronicznym. Poszerzone obowiązki w dziedzinie sprawozdawczości obejmą niektóre z często spotykanych w papierosach i w tytoniu do

skręcania substancji (wykaz priorytetów). Udostępni to organom regulacyjnym lepszy wgląd w informacje na temat składników zawartych w wyrobach tytoniowych i ocenę ich skutków dla zdrowia i wpływu na efekt uzależnienia.

Podobnie jak poprzednio, dyrektywa przewiduje obowiązkowe składanie sprawozdań dotyczących emisji substancji smolistych, nikotyny i tlenku węgla przez palone papierosy, jak również innych emisji, o ile takie informacje są dostępne. Państwa członkowskie mogą także wymagać od producentów prowadzenia dalszych badań na temat wpływu dodatków na zdrowie konsumenta.

- **Czy sprzedaż i używanie e-papierosów będzie nadal legalne?**

Tak. Wejście w życie nowych przepisów oznacza, że konsumenci będą mogli być pewni ich jakości i bezpieczeństwa. Nowe reguły mają zapewnić równe traktowanie e-papierosów zawierających nikotynę w całej UE (produkty niezawierające nikotyny leżą poza zakresem stosowania dyrektywy).

Istnieją e-papierosy jednorazowego użytku (jak zwykle papierosy), wielokrotnego użytku (wyposażone w wymienne, jednorazowe kartridże) lub nadające się do ponownego napełniania płynem zawierającym nikotynę (jak wieczne pióro).

- **Dlaczego potrzebne są nowe przepisy dotyczące e-papierosów?**

Papierosy elektroniczne są stosunkowo nową kategorią produktów, a ich udział w rynku wciąż rośnie. O ile mogą one odgrywać pewną rolę przy rzucaniu bądź ograniczaniu palenia, ich długofalowe skutki dla zdrowia publicznego nie zostały jeszcze rozpoznane. Jako że nikotyna jest toksyczną substancją uzależniającą, zawierające ją e-papierosy wymagają zachowania pewnych norm bezpieczeństwa i jakości.

Nowe obowiązki sprawozdawcze są konieczne, ażeby władze publiczne mogły śledzić rozwój sytuacji i dowiadywać się więcej o tych nowych produktach. Szereg decyzji dotyczących e-papierosów zostanie pozostawiony państwom członkowskim, np. regulacje ws. stosowania substancji smakowych, reklamy bez skutków dla zagranicy i ograniczeń wiekowych

Nowe przepisy nie będą miały zastosowania do e-papierosów leczniczych (zgodnie z dyrektywą 2001/83/WE) ani wyrobów medycznych (objętych dyrektywą 93/42/EWG), ale

dotyczą wszystkich konsumpcyjnych papierosów elektronicznych wprowadzanych do obrotu na rynku UE.

- **Co się zmieni dla konsumentów i producentów e-papierosów?**

Konsument e-papierosów:

- **skorzysta z podniesionych wymogów jakości i bezpieczeństwa produktów.**
Zważywszy na zaliczenie nikotyny do substancji toksycznych, wprowadzony zostanie maksymalny poziom zawartości nikotyny dla papierosów elektronicznych, maksymalna objętość kartridżów i pojemników z płynem nikotynowym. E-papierosy muszą być zabezpieczone przed dziećmi oraz możliwością przeróbek, przy ograniczeniu ryzyka wyciekania, by chronić konsumentów, w szczególności dzieci — przed przypadkowym połknięciem albo kontaktem z toksyczną substancją. Płyn nikotynowy może zawierać wyłącznie składniki o najwyższej czystości, a e-papierosy muszą gwarantować równomierne dawkowanie nikotyny przy zachowaniu normalnych warunków użycia. Znaczy to, że uwalniana z e-papierosa przy zaciągnięciu się o określonej długości i mocy dawka nikotyny musi być stosunkowo stała.
- **będzie lepiej poinformowany, dzięki nowym wymogom dotyczącym opakowań i etykietowania:** obowiązkowe będą ostrzeżenia zdrowotne na każdej paczce papierosów, podobnie jak instrukcje sposobu ich używania oraz informacje na temat toksyczności i właściwości uzależniających, wykaz zawartych w produkcie substancji oraz wskazanie zawartości nikotyny. Na opakowaniu nie dopuszcza się żadnych elementów reklamy.
- **będzie lepiej chroniony:** organy państw członkowskich i Komisja będą mogły interweniować w przypadku uzasadnionych obaw dotyczących bezpieczeństwa w odniesieniu do tych produktów. Odpowiednie władze będą monitorowały rynek, śledząc ewentualne naukowe wskazania dotyczące wpływu e-papierosów prowadzącego do uzależnienia lub do konsumpcji zwykłego tytoniu, zwłaszcza wśród młodych i niepalących, a Komisja przedstawi sprawozdanie o ewentualnych elementach ryzyka i tendencjach w rozwoju rynku.

Producent e-papierosów (poza obowiązkiem wytwarzania ich zgodnie z wspomnianymi wymogami jakości, bezpieczeństwa i formy opakowań) będzie zobowiązany:

- **powiadamiać państwa członkowskie przed wprowadzeniem nowych produktów do obrotu:** powiadomienie będzie zawierało informacje dotyczące producenta, użytych składników i przeciętnej emisji, dawki i absorpcji nikotyny, specyfikacje produktu i procesu produkcji oraz oświadczenie, że producent weźmie na siebie pełną odpowiedzialność za jakość i bezpieczeństwo produktu przy normalnym użytkowaniu.
- **zdawać roczne sprawozdanie państwu członkowskiemu:** o wielkości sprzedaży poszczególnych produktów, grupach konsumentów i występujących wśród nich tendencjach i upodobaniach.
- **spełniać szczegółowe warunki reklamy:** zasady reklamy ponad granicami i reguły propagowania produktów tytoniowych będą miały zastosowanie również do e-papierosów.
- **Czy przepisy dotyczące e-papierosów będą ulegały zmianom?**

Monitorowanie i sprawozdawczość dotyczące e-papierosów, w szczególności zmian sytuacji w zakresie zdrowia i rozwoju rynku zyskało umocowanie prawne w nowej wersji dyrektywy. Zebrane informacje będą umożliwiały bieżący ogląd i ocenę, czy konieczne są ewentualne dalsze działania legislacyjne, a w razie potrzeby Komisja może zawsze wrócić do tego zagadnienia.

- **Tytoń do stosowania doustnego (snus) będzie nadal zakazany?**

Tak. W UE wyroby tytoniowe do stosowania doustnego – ale nie do żucia – (takie jak *snus*) są zakazane od 1992 r. Szwecja uzyskała wyłączenie na mocy Traktatu o przystąpieniu, jednak pod warunkiem gwarancji, że produkt nie jest sprzedawany poza terytorium Szwecji. *Snus* wywołuje uzależnienie i jest szkodliwy dla zdrowia. Już przed 1992 r. niektóre państwa członkowskie wprowadzały zakaz tego produktu, ze względu na jego znaczny potencjał wzrostu i atrakcyjność dla młodych ludzi.

- **Jakie działania są podejmowane w celu zwalczania nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi?**

Dyrektywa wprowadza skuteczne środki zwalczania obrotu nielegalnymi wyrobami tytoniowymi, dla zapewnienia, aby w UE sprzedawane były wyłącznie produkty zgodne z dyrektywą. Dyrektywa wprowadza ogólnounijny system śledzenia ruchu i pochodzenia w

ramach legalnego systemu dystrybucji oraz widoczne i niewidoczne elementy zabezpieczające (np. hologramy), co powinno ułatwić egzekwowanie prawa i umożliwić odpowiednim organom i konsumentom rozpoznanie nielegalnych produktów. Środki przewidziane w nowej dyrektywie przyczynią się do ograniczenia handlu wyrobami tytoniowymi do legalnych kanałów, wspomagając państwa członkowskie w odzyskaniu utraconych dochodów. System śledzenia ruchu i pochodzenia wyrobów tytoniowych będzie wdrażany stopniowo, obejmując z początku papierosy i tytoń do skręcania, by rozszerzyć się z czasem na wszystkie inne wyroby tytoniowe.

- **Czy transgraniczna sprzedaż na odległość będzie zakazana?**

Transgraniczna sprzedaż na odległość nie będzie zakazana na poziomie UE, poszczególne państwa członkowskie mogą jednak zdecydować o zakazie takiej sprzedaży. W takim przypadku zagraniczni sprzedawcy detaliczni nie będą mogli dostarczać towaru konsumentom znajdujących się w danym państwie członkowskim. Jeśli państwa członkowskie nie wprowadzą zakazu sprzedaży tych produktów, dostawca detaliczny, chcąc sprzedawać wyroby tytoniowe za granicą, musi powiadomić o swoich działaniach przed pierwszą transakcją sprzedaży władze w państwie członkowskim, w którym się znajduje, i w tych państwach członkowskich, do których oferuje wyroby tytoniowe na sprzedaż. Musi przy tym stosować system weryfikacji wieku klientów, dzięki czemu nie dopuszcza do sprzedaży wyrobów tytoniowych dzieciom i młodzieży.

- **Jakie korzyści dla zdrowia publicznego i gospodarki wynikają ze zmian w dyrektywie?**

Rygorystyczne zasady dotyczące opakowań i atrakcyjnych smaków powinny zniechęcać młodych ludzi do eksperymentowania z tytoniem, chroniąc ich przed uzależnieniem. Zmiany przepisów powinny zagwarantować około **dwuprocentowy spadek konsumpcji tytoniu w ciągu 5 lat**. Oznaczałoby to **spadek liczby palaczy w całej UE rzędu 2,4 mln**.

Rządy i ogół społeczeństwa skorzystają na poprawie zdrowia publicznego, między innymi poprzez wydłużenie życia o całe lata przeżyte w dobrym zdrowiu. Zdrowie publiczne stanowi wartość samą w sobie, a jego ochrona stanowi ważny czynnik wzrostu gospodarczego. Ograniczenie konsumpcji wyrobów tytoniowych wynikające z nowych przepisów przyniesie **opiece zdrowotnej roczne oszczędności w wysokości 506 mln euro**.

Bardziej przejrzyste i dokładne informacje dotyczące wyrobów tytoniowych przyczynią się do podejmowania bardziej przemyślanych decyzji. Producenci wyrobów tytoniowych będą mogli korzystać z jaśniejszych przepisów, lepszego funkcjonowania rynku wewnętrznego i równych warunków działania. Nowe przepisy uwzględniają też szczególne potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw.

- **Kiedy nowe przepisy wejdą w życie?**

Dyrektywa powinna wejść w życie w maju 2014 r. Trwający dwa lata okres transpozycji dla państw członkowskich pozwalający na uzgodnienie przepisów krajowych ze zmienioną dyrektywą oznacza, że większość nowych przepisów będzie obowiązywać już w pierwszej połowie 2016 r. Jednak dyrektywa przewiduje również okres przejściowy w odniesieniu do wszystkich kategorii produktów, aby dać producentom i detalistom czas na wyprzedaż obecnych zapasów pod warunkiem zgodności z przepisami poprzedniej wersji dyrektywy i z zachowaniem innych stosownych przepisów. Jak wspomniano powyżej, czteroletni okres wycofania jest przewidziany dla wszystkich produktów o więcej niż 3-procentowym udziale w rynku unijnym, np. papierosów mentolowych.

- **Więcej informacji:**

http://ec.europa.eu/health/tobacco/products/index_pl.htm

3. OCHRONA ZDROWIA I ROLNICTWO - Rok po skandalu dotyczącym koniny: działania zapowiedziane i wykonane

Około rok temu skandal dotyczący koniny trafiła na pierwsze strony gazet w Europie, a nawet poza nią. Sprzedaż koniny jako wołowiny ujawniła złożoną naturę zglobalizowanego łańcucha dostaw żywności. Zebrane dowody nie wskazywały na zagrożenie dla bezpieczeństwa żywności ani zdrowia publicznego, a raczej na fałszywe znakowanie żywności. Skandal ukazał również, że oszuści wykorzystywali słabości systemu ze szkodą zarówno dla działających zgodnie z prawem przedsiębiorstw, jak i dla konsumentów. Przemysł przetwórstwa żywności musiał zmierzyć się z kryzysem zaufania konsumentów, które spadło do poziomu najniższego w historii. Komisja Europejska ściśle współpracowała z właściwymi organami państw członkowskich, aby wykryć, w jaki sposób konina dostała się do produktów spożywczych oznaczonych jako wyprodukowane w 100 proc. z wołowiny.

1) Jak Komisja zareagowała na skandal?

Pierwszym działaniem było ogłoszenie w marcu 2013 r. przez unijnego komisarza ds. zdrowia **Tonia Borga** pięciopunktowego planu działania, w ramach którego przewidziano szereg działań do wykonania w perspektywie krótko- średnio- i długoterminowej (zob. poniżej). Celem planu było zlikwidowanie niedociągnięć, jakie w wyniku skandalu wykryto w europejskim łańcuchu dostaw żywności – zarówno w przepisach mających zastosowanie do różnych segmentów łańcucha, jak również w systemie kontroli służącym egzekwowaniu tych przepisów.

2) Co osiągnięto przez rok?

Wykryte problemy	Przewidziane działania	Stan
1. Falszowanie żywności	Identyfikacja istniejących narzędzi i mechanizmów służących zwalczaniu fałszowania żywności w celu rozwinięcia synergii i wzmocnienia kontaktu między właściwymi organami.	WYKONANO
	Promowanie zaangażowania Europolu w dochodzenia w sprawie fałszowania żywności w stosownych przypadkach i w stosownym zakresie.	WYKONANO
	Zapewnienie procedury służącej szybkiej wymianie informacji i ostrzeżeń w przypadkach naruszeń mogących stanowić fałszowanie żywności (działającej podobnie jak system RASFF w przypadkach poważnych zagrożeń).	W TRAKCIE
2. Program badań	Ocena i przedstawienie wyników trwającego monitorowania DNA i w razie konieczności wprowadzenie odpowiednich dalszych środków.	WYKONANO
	Ocena i przedstawienie wyników trwającego monitorowania koniny pod kątem pozostałości fenylobutazonu i w razie konieczności podjęcie odpowiednich dalszych środków.	WYKONANO
	Rozważenie odpowiednich dalszych środków po opublikowaniu przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności i Europejską Agencję Leków do dnia 15 kwietnia 2013 r. wspólnego oświadczenia w sprawie zagrożeń związanych z obecnością fenylobutazonu w mięsie.	WYKONANO

Wykryte problemy	Przewidziane działania	Stan
3. Paszporty dla koni	<p>Przedstawienie przez państwa członkowskie sprawozdań ze środków stosowanych przez nie w celu egzekwowania unijnych przepisów dotyczących paszportów dla koni (rozporządzenie Komisji 504/2008) w związku z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przepisami dotyczącymi identyfikacji koni i środkami wprowadzanymi, aby zapobiec wprowadzaniu mięsa z niezidentyfikowanych koni do łańcucha żywnościowego, w szczególności poprzez kontrolę wypełniania paszportów chorych koni po podaniu im fenylobutazonu; • obowiązkiem przeprowadzania regularnych kontroli urzędowych i zwiększenia poziomu kontroli w przypadku sygnałów o możliwych naruszeniach przepisów (tak jak w omawianym przypadku); 	WYKONANO
	<p>Przedstawienie Stałemu Komitetowi ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt projektu zmiany rozporządzenia Komisji 504/2008 w celu wprowadzenia obowiązku rejestrowania paszportów dla koni w centralnej krajowej bazie danych w oparciu o przepisy zootechniczne i dotyczące zdrowia zwierząt.</p>	WYKONANO
	<p>Całkowite przeniesienie wydawania paszportów dla koni na właściwe organy w mającym się wkrótce ukazać wniosku dotyczącym przepisów zootechnicznych i tym samym zmniejszenie liczby organów wydających paszporty.</p>	UWZGLĘDNIONO W PRZEPISACH DOTYCZĄCYCH ZDROWIA ZWIERZĄT I W PRZEGLĄDZIE PRZEPISÓW ZOOTECHNICZNYCH
4. Kontrole urzędowe, wdrażanie i kary	<p>Zaproponowanie w ramach zbliżającego się przeglądu rozporządzenia w sprawie kontroli urzędowych (rozporządzenie 882/2004) takich wymogów, aby:</p> <p>a. w przypadku stosowania kar finansowych w związku z umyślnym naruszeniem prawa żywnościowego kary takie były wystarczająco odstrasżające i wyższe niż spodziewane korzyści ekonomiczne z fałszowania żywności;</p> <p>b. państwa członkowskie uwzględniły w swoich planach kontroli i regularnie przeprowadzały obowiązkowe niezapowiedziane kontrole urzędowe (obejmujące inspekcje i badania) służące przeciwdziałaniu fałszowaniu żywności;</p> <p>c. Komisja mogła nałożyć obowiązek wprowadzenia skoordynowanych programów badań w określonych przypadkach (a nie tylko je zalecać), w szczególności w przypadkach fałszowania żywności.</p>	WYKONANO
	<p>Przygotowanie ogólnego sprawozdania z higieny koniny przez Biuro ds. Żywności i Weterynarii Komisji.</p>	WYKONANO
5. Wskazanie miejsca pochodzenia	<p>Przyjęcie przez Komisję sprawozdania z możliwości objęcia obowiązkowym wskazaniem miejsca pochodzenia wszystkich rodzajów mięsa wykorzystywanego jako składnik żywności.</p> <p>Podjęcie dalszych niezbędnych działań w oparciu o wspomniane sprawozdanie.</p>	WYKONANO

Wykryte problemy	Przewidziane działania	Stan
	Przyjęcie przepisów wykonawczych dotyczących obowiązkowego wskazania miejsca pochodzenia nieprzetworzonego mięsa owiec, kóz, świń i drobiu na podstawie rozporządzenia w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.	WYKONANO
	Przyjęcie przepisów wykonawczych służących zapobieganiu wprowadzającemu w błąd dobrowolnemu wskazywaniu miejsca pochodzenia żywności na podstawie rozporządzenia w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.	W TRAKCIE
	Przyjęcie — w oparciu o rozporządzenie w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności — sprawozdań Komisji na temat możliwości rozszerzenia obowiązku wskazania miejsca pochodzenia na: <ul style="list-style-type: none"> • inne nieprzetworzone mięso nieobjęte jeszcze przepisami o obowiązkowym wskazaniu miejsca pochodzenia, takie jak konina, mięso królicze, dziczyzna itd.; • mleko; • mleko wykorzystywane jako składnik w produktach mlecznych; • środki spożywcze zawierające jeden składnik; • nieprzetworzone środki spożywcze; • składniki, które stanowią więcej niż 50 % środka spożywczego. 	W TRAKCIE (Zgodnie z przepisami sprawozdanie końcowe ma być gotowe do grudnia 2014 r.)

3) Jakie są najważniejsze wnioski?

Ze skandalu dotyczącego koniny wyciągnięto kilka wniosków. Prawdopodobnie najważniejszym z nich jest fakt, że podejmowane na dużą skalę zorganizowane transgraniczne nadużycia wykorzystujące słabości coraz bardziej zglobalizowanego zaopatrzenia w żywność w ogromnym stopniu wpływają na konsumentów i przedsiębiorców, a tym samym na gospodarkę. Przedsiębiorcy i państwa członkowskie powinni zatem zachować nieustanną czujność na wypadek motywowanego względami ekonomicznymi fałszowania żywności, które może pojawiać się na każdym etapie łańcucha dostaw żywności.

Skandal dotyczący koniny potwierdził również potrzebę poprawy transgranicznej współpracy między krajowymi organami ścigania, koniecznej do skutecznego zwalczania nieuczciwych działań, oraz potrzebę zaangażowania w działania na rzecz zwalczania fałszowania żywności nie tylko służb kontroli żywności, ale także innych organów ścigania (np. policji, służb celnych) oraz organów sądowych.

Wydarzenia sprzed roku stanowią wreszcie kolejny dowód na to, że należy wzmocnić możliwości systemu kontroli jako całości w zakresie wczesnej oceny potencjalnej podatności różnych części łańcucha dostaw żywności na fałszowanie żywności (w oparciu o

charakterystykę żywności, procesy produkcyjne, zasady podejmowania różnych działań w łańcuchu dostaw żywności, ceny i ich wahania w czasie) oraz możliwości krajowych organów ścigania w zakresie wykrywania możliwego fałszowania żywności i zapobiegania mu. W tym kontekście zasadnicze znaczenie ma oczywiście dostępność sprawdzonych sposobów wykrywania fałszerstw oraz możliwość jak najdokładniejszego przewidywania okazji do fałszowania żywności w całym łańcuchu (np. dostępności środków służących zafałszowaniu produktu, które mogą być w łatwy sposób ukryte i są niewykrywalne obecnie przyjętymi metodami badawczymi).

4) Co oprócz tego zrobiła Komisja?

- Podjęto różne inicjatywy mające na celu rozwiązanie konkretnych problemów ujawnionych przez skandal dotyczący koniny oraz wzmocnienie unijnego systemu kontroli jako całości w zakresie wykrywania i zwalczania naruszeń przepisów, które są uwarunkowane perspektywą korzyści finansowych lub ekonomicznych dla sprawców tych naruszeń.

Do podjętych działań należą:

- utworzenie unijnej sieci na rzecz zwalczania fałszowania żywności, składającej się z przedstawicieli Komisji i państw członkowskich (oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii), w ramach której omawia się środki i sposoby poprawy koordynacji ogólnounijnego podejścia do przypadków fałszowania i która może skuteczniej radzić sobie z transgranicznymi przypadkami fałszowania żywności;
- rozwijanie (prace nadal trwają) specjalnego narzędzia IT podobnego do RASFF (system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach), który umożliwi członkom sieci szybką wymianę informacji i danych dotyczących potencjalnych przypadków transgranicznego fałszowania żywności;
- oferowanie od 2014 r. inspektorom żywności, policji, służbom celnym i organom sądowym specjalistycznych szkoleń dotyczących nowych metod prowadzenia dochodzeń/kontroli związanych z fałszowaniem żywności i skuteczniejsza współpraca między poszczególnymi organami na szczeblu krajowym;
- zwracanie szczególnej uwagi na szczeblu unijnym na potrzebę rozwijania lepszych możliwości w zakresie badań laboratoryjnych poprzez gromadzenie wiedzy i zasobów dostępnych w państwach członkowskich i poprzez rozwijanie specjalistycznych programów badawczych;
- wniosek ustawodawczy dotyczący przeglądu ram prawnych mających zastosowanie do kontroli urzędowych łańcucha rolno-spożywczego oraz planowane na 2014 r. studium

dotyczące ram prawnych obecnie regulujących walkę z oszukańczymi i nieuczciwymi praktykami;

- lepsza koordynacja na szczeblu unijnym wszystkich służb zajmujących się kwestiami związanymi z fałszowaniem żywności oraz stworzenie specjalnego zespołu w ramach Komisji (Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Konsumentów).

5) Czym jest unijna sieć na rzecz zwalczania fałszowania żywności i jaki ma cel?

Unijna sieć na rzecz zwalczania fałszowania żywności została utworzona w lipcu 2013 r. po wybuchu skandalu związanego z koniną i składa się z 28 krajowych punktów kontaktowych zajmujących się kwestiami związanymi z fałszowaniem żywności w państwach członkowskich i w krajach niebędących państwami członkowskimi UE: Islandii, Norwegii i Szwajcarii, a także z Europolu i Komisji (Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Konsumentów). Krajowe punkty kontaktowe to organy wyznaczone przez każde państwo członkowskie w celu zapewniania transgranicznej pomocy i współpracy administracyjnej w sytuacjach, w których niezbędne jest podjęcie działań w więcej niż jednym państwie członkowskim w kwestiach związanych z naruszeniami wymogów prawa żywnościowego podejmowanymi ze względów ekonomicznych.

Sieć umożliwia szybką i skuteczną współpracę w przypadkach transgranicznego naruszenia przepisów. Już obecnie w ramach sieci analizowane są potencjalne przypadki fałszowania żywności. Sieć służy również jako forum dla dyskusji o koordynacji podejmowanych na szczeblu unijnym działań związanych z fałszowaniem żywności i o ustalaniu ważności tych działań. Członkowie sieci spotykają się regularnie: w 2013 r. odbyły się dwa spotkania, a kolejne spotkanie planowane jest na drugi kwartał 2014 r.

Oprócz tych formalnych spotkań krajowe punkty kontaktowe sieci oraz Komisja są w stałym kontakcie. Punkty kontaktowe i Komisja wymieniają się informacjami, gdy wyniki kontroli urzędowych w państwie członkowskim wskazują na możliwe naruszenie wymogów prawa żywnościowego umotywowane perspektywą korzyści ekonomicznych lub finansowych. Komisja opracowuje obecnie specjalne narzędzie IT podobne do RASFF i mające na celu ułatwienie i usprawnienie zarządzania systemem.

6) Czy Komisja ma zamiar wprowadzić dalsze programy badań obejmujące całą UE?

Poza skoordynowanym planem kontroli koniny rozpoczętym w 2013 r. (od lutego do marca 2013 r. państwa członkowskie przeprowadziły ponad 7 000 badań mających na celu wykrycie

DNA i fenylobutazonu) Komisja rozważa możliwość rozwoju dodatkowych planów koordynowanych na poziomie UE.

Plany te stanowią jedną z różnych ścieżek działań podejmowanych w celu wzmocnienia możliwości państw członkowskich w zakresie wykrywania potencjalnego fałszowania żywności i lepszego określania skali oszukańczych praktyk. Plany zostaną szerzej opracowane na podstawie informacji otrzymanych od państw członkowskich oraz z innych źródeł i będą przedmiotem dyskusji w ramach unijnej sieci na rzecz zwalczania fałszowania żywności.

7) Dlaczego Komisja nie złożyła wniosku o objęcie mięsa wykorzystywanego jako składnik obowiązkowym wskazaniem miejsca pochodzenia?

Komisja pragnie jasno stwierdzić, że wskazanie kraju pochodzenia nie może być traktowane jako narzędzie zapobiegania oszukańczym praktykom. Sprawozdanie Komisji opublikowane w grudniu 2013 r. dotyczy kwestii, czy należy objąć obowiązkowym wskazaniem miejsca pochodzenia wszystkie rodzaje mięsa wykorzystywanego jako składnik. W sprawozdaniu uwzględniono potrzebę informowania konsumentów i wykonalność wprowadzenia obowiązkowego wskazania miejsca pochodzenia, przeanalizowano koszty i korzyści oraz oceniono wpływ wskazania miejsca pochodzenia na jednolity rynek i handel międzynarodowy. Sprawozdanie jest obecnie przedmiotem dyskusji prowadzonej z Parlamentem Europejskim i państwami członkowskimi, a w zależności od wyniku tej dyskusji Komisja rozważy, czy należy podejmować dalsze kroki, a jeśli tak, to jakie.

8) Kto jest odpowiedzialny za kontrolowanie, czy nasza żywność jest bezpieczna i zdrowa?

Główna odpowiedzialność za zapewnianie, by spełniane były surowe wymogi unijnego prawa żywnościowego, spoczywa na podmiotach prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze (przetwórcach, dystrybutorach i detalistach), którzy mają faktyczną kontrolę nad produktami i procesami w swoich zakładach.

Państwa członkowskie są odpowiedzialne za odpowiednie egzekwowanie przepisów UE i mają obowiązek posiadać systemy kontroli obejmujące programy inspekcji podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa w celu weryfikacji spełniania przez nie unijnych przepisów dotyczących łańcucha rolno-spożywczego. Poprzez przeprowadzanie audytów krajowych Biuro ds. Żywności i Weterynarii Komisji Europejskiej, mające swoją siedzibę w Grange w

Irlandii, bierze na siebie odpowiedzialność za zapewnianie, by państwa członkowskie i państwa trzecie eksportujące towary do UE spełniały swoje zobowiązania prawne.

W przypadku działań, które wydają się być lub są sprzeczne z prawem paszowym i żywnościowym lub które mają lub mogą mieć konsekwencje w kilku państwach członkowskich, lub w przypadku których nie można znaleźć rozwiązania na poziomie państw członkowskich, rola Komisji polega na koordynowaniu działań na szczeblu unijnym, np. w formie skoordynowanego planu kontroli obejmującego całą UE.

4. ŚRODOWISKO - Komisja rozpoczyna konsultacje dotyczące sposobów zwalczania przez UE gwałtownego wzrostu nielegalnego handlu dzikimi zwierzętami i roślinami

W dniu 7 lutego br. Komisja rozpoczęła konsultacje publiczne na temat tego, w jaki sposób UE może skuteczniej zwalczać nielegalny handel gatunkami dzikiej fauny i flory. Jest to reakcja na odnotowany ostatnio na świecie gwałtowny wzrost kłusownictwa i nielegalnego handlu gatunkami dzikiej fauny i flory. Zjawiska te dotyczą obecnie niektóre gatunki na niespotykaną dotychczas skalę. Na przykład w 2013 r. kłusownicy upolowali ponad tysiąc nosorożców w Republice Południowej Afryki, podczas gdy w 2007 r. – jedynie 13. Rogi nosorożców osiągają obecnie ceny wyższe niż złoto. UE jest ważnym docelowym rynkiem zbytu i ważnym punktem tranzytowym dla nielegalnych produktów z dzikiej fauny i flory, a zorganizowana przestępczość odgrywa w tej dziedzinie coraz większą rolę.

Komisarz ds. środowiska, **Janez Potočnik**, powiedział: „Nielegalny handel dziką fauną i florą przynosi poważne straty w dziedzinie różnorodności biologicznej. Musimy podjąć bardziej zdecydowane działania. Konsultacja ta stanowi pierwszy etap procesu, który — mam nadzieję - przyniesie poważne zmiany w naszym podejściu”.

Komisarz UE do spraw wewnętrznych, **Cecilia Malmström**, stwierdziła: „Nielegalny handel dziką fauną i florą przynosi duże zyski międzynarodowym zorganizowanym grupom przestępczym. Przyjęty dziś komunikat określa, w jaki sposób wszystkie podmioty mogą skuteczniej współpracować na rzecz walki z tym przestępstwem”.

UE podejmowała aktywne działania w zakresie zwalczania nielegalnego handlu gatunkami dzikiej fauny i flory w ostatniej dekadzie: przyjęła rygorystyczne przepisy ograniczające handel gatunkami zagrożonymi wyginięciem oraz zapewniała na dużą skalę wsparcie wysiłków podejmowanych w krajach rozwijających się na rzecz zwalczania nielegalnego

handlu gatunkami dzikich zwierząt i roślin. W ciągu ostatnich 30 lat UE przeznaczyła ponad 500 mln euro na rzecz ochrony różnorodności biologicznej w Afryce, przy czym wartość bieżących projektów realizowanych w tej dziedzinie wynosi około 160 mln euro.

Przestępstwa przeciw dzikiej faunie i florze przynoszą poważne zyski, a sukcesy w ich ściganiu odnotowuje się rzadko. Rosnące zapotrzebowanie na nielegalne produkty ma katastrofalne skutki dla wielu zagrożonych gatunków. Wzrost skali problemu wywołał pytania dotyczące tego, w jaki sposób UE może skuteczniej zwalczać nielegalny handel gatunkami dzikich zwierząt i roślin. Komisja pragnie obecnie poznać poglądy na dziesięć kwestii związanych z nielegalnym handlem gatunkami dzikiej fauny i flory, w tym na temat adekwatności obowiązujących ram prawnych, narzędzi, które mogłyby okazać się pożyteczne w zwalczaniu tego problemu, sposobów udzielania pomocy szczególnie przez UE, wzbogacania stanu naszej wiedzy i zasobów danych oraz na temat ewentualnego wprowadzenia surowszych kar.

Uwagi można zamieszczać na stronie internetowej <http://ec.europa.eu/yourvoice/> do dnia **10 kwietnia 2014 r.**

- **Kolejne etapy**

Wyniki tych konsultacji i wyniki konferencji, która odbędzie się w dniu 10 kwietnia 2014 r., zostaną uwzględnione w przeglądzie istniejących w tej dziedzinie obszarów polityki UE i działań, aby UE mogła odgrywać skuteczniej rolę w rozwiązaniu tego problemu.

- **Kontekst**

Nielegalny handel dziką fauną i florą (nielegalny handel transgraniczny zasobami biologicznymi pozyskanymi w środowisku naturalnym, w tym handel drewnem i gatunkami morskimi) nie jest zjawiskiem nowym, ale jego skala, charakter i skutki zmieniły się znacząco w ostatnich latach.

Nielegalny handel gatunkami dzikich zwierząt i roślin jest jedną z najbardziej zyskownych form międzynarodowej działalności przestępczej na całym świecie, głównie na skutek wysokiego i wciąż rosnącego popytu na produkty z dzikiej fauny i flory, w szczególności w Azji. Niski poziom wiedzy, niski poziom wykrywania i niski wymiar sankcji sprawiają, że jest ona szczególnie atrakcyjna dla [sieci zorganizowanej przestępczości](#) w UE i poza nią.

Liczba nielegalnie zabitych słoń afrykańskich podwoiła się w ciągu ostatnich 10 lat i w 2012 r. wyniosła 22 tys. osobników; kłusownictwo nosorożców w Południowej Afryce wzrosło do niespotykanych rozmiarów a cena rogu nosorożca osiąga 40 tys. euro za kilogram. Kłusownictwo jest przyczyną 78 proc. zgonów w populacji tygrysa sumatrzeńskiego. Cena sprzedaży kości tygrysa sięga 900 euro za kilogram.

Nielegalny handel dziką fauną i florą pozbawia najbardziej zmarginalizowane grupy osób, w tym ludność autochtoniczną, istotnych możliwości trwałego źródła utrzymania. Nielegalny handel dziką fauną i florą jest ściśle powiązany z korupcją i nielegalnym przepływem pieniędzy, np. poprzez pranie pieniędzy, wywiera też negatywny wpływ na rządy prawa i dobre rządzenie. Jest również przyczyną niestabilności w regionie Afryki Środkowej, gdzie niektóre bojówki finansują swoją działalność, czerpiąc dochody z handlu gatunkami dzikich zwierząt i roślin. Zagroza on różnorodności biologicznej, a co za tym idzie, stwarza zagrożenie dla kluczowych ekosystemów.

- **Więcej informacji:**

W konsultacjach można wziąć udział na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/environment/consultations_en.htm#open

http://ec.europa.eu/environment/cites/home_en.htm

http://ec.europa.eu/environment/cites/trafficking_en.htm

5. ŚRODOWISKO - Generation Awake mówi stop marnowaniu odpadów!

Ostatni etap kampanii Komisji Europejskiej „Generation Awake” koncentruje się na środowiskowych, gospodarczych, społecznych i osobistych konsekwencjach niezrównoważonego wykorzystywania zasobów. Celem kampanii jest uświadomienie konsumentom skutków, jakie ich zachowania mają dla zasobów naturalnych, i ukazanie korzyści wynikających z innego postępowania. Centralnym punktem kampanii jest w pełni interaktywna strona internetowa dostępna we wszystkich 24 językach urzędowych UE, gdzie animowane postaci pokazują wpływ codziennych decyzji o zakupach na środowisko.

Pomimo ogólnounijnych celów w zakresie recyklingu i postępów w niektórych obszarach, odpady są w Europie nadal wykorzystywane w bardzo niewielkim stopniu. Według szacunków wskazanych w [badaniu](#) przygotowanym dla Komisji pełne wykonanie unijnych przepisów dotyczących odpadów pozwoliłoby zaoszczędzić 72 mld euro rocznie, zwiększyć

roczny obrót unijnego sektora gospodarowania odpadami i ich recyklingu o 42 mld euro i utworzyć ponad 400 000 miejsc pracy do 2020 r.

Strona internetowa Generation Awake zachęca odwiedzających do poznania wartości odpadów, pokazując, w jaki sposób – zamiast je wyrzucać – można ich użyć ponownie, poddać recyklingowi, wymienić i naprawić. Powiązana strona na Facebooku zachęca obywateli do podejmowania wyzwań, takich jak ograniczenie ilości odpadów żywnościowych oraz zmniejszenie zużycia wody. Każdy może się przyłączyć i każdego zachęca się do rozpowszechniania następującego przesłania: odpady, których powstawania nie da się uniknąć, mogą stać się cennym zasobem, a oszczędzanie zasobów oznacza oszczędność pieniędzy.

- **Kontekst**

Pogodna kampania niesie poważne przesłanie: w odpadach często zawarte są wartościowe materiały, które można ponownie wprowadzić do systemu gospodarczego. Obecnie znaczna ilość potencjalnych surowców wtórnych jest dla gospodarki Unii Europejskiej stracona ze względu na kiepskie gospodarowanie odpadami. W 2010 r. całkowita produkcja odpadów w UE wyniosła 2,520 mln ton — średnio 5 ton na mieszkańca rocznie. Poprzez ograniczanie wytwarzania, ponowne wykorzystanie i recykling odpadów wszyscy możemy przyczynić się do dynamicznego rozwoju gospodarki i zdrowego środowiska naturalnego. W ten sposób chronione jest środowisko i zasoby gospodarcze, co wspomaga przechodzenie Europy w kierunku gospodarki bardziej obiegowej, w której w maksymalnym stopniu wyciskujemy wartość zasobów i produktów poprzez ich naprawę, ponowne wykorzystanie, przetworzenie i recykling.

Kampania, która jest tłumaczona na wszystkie języki urzędowe UE, jest skierowana do osób w wieku 25–40 lat ze szczególnym naciskiem na mieszkającą w mieście młodzież i rodziny z małymi dziećmi. Od chwili uruchomienia w październiku 2011 r. stronę internetową kampanii odwiedziło ponad 750 000 razy, filmy wideo obejrzało ponad 4,5 mln osób, a strona na Facebooku (www.facebook.com/generationawake) przyciągnęła blisko 100 000 fanów. W ramach nowego etapu kampanii ogłoszono konkurs fotograficzny, którego przedmiotem są propozycje przekształcenia śmieci w zasoby. Nagrodą dla zwycięzcy jest wycieczka do Kopenhagi, która jest Zieloną Stolicą Europy roku 2014.

- **Więcej informacji:**

Wielojęzyczna strona internetowa kampanii: www.generationawake.eu

Strona na Facebooku: www.facebook.com/generationawake
http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/index_en.htm

6. PRZEMYSŁ - Przemysł w Europie potrzebuje odrodzenia

Według opublikowanego 19 lutego 2014 r. sprawozdania Komisji Europejskiej na temat obecnego stanu przemysłu w UE w większości sektorów nadal nie osiągnięto poziomu produkcji sprzed kryzysu, a wyniki w poszczególnych branżach i państwach członkowskich znacznie się od siebie różnią. Sprawozdanie „Struktura przemysłu w UE w 2013 r.: konkurencja w ramach globalnych łańcuchów wartości” pozwala lepiej zrozumieć tendencję spadkową w produkcji. Zwrócono w nim również uwagę na obopólne korzyści płynące z powiązań między produkcją i usługami oraz na znaczenie globalnych łańcuchów wartości. W sprawozdaniu podkreślono także rosnącą potrzebę przyznania kwestii konkurencyjności przemysłu priorytetu w innych obszarach polityki. Zagadnienia te, poruszone w wydanym w dniu 22 stycznia br. przez Komisję **komunikacie w sprawie działań na rzecz odrodzenia przemysłu europejskiego**, były głównym przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności, które odbyło się w dniach 20–21 lutego.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i komisarz ds. przemysłu i przedsiębiorczości, stwierdził: „Sprawozdanie jasno pokazuje, że kryzys z 2008 r. znacznie przyspieszył pogarszanie się sytuacji w przemyśle europejskim, oraz że przemysł ten potrzebuje ukierunkowanego wsparcia, by wrócić na drogę wzrostu gospodarczego. Europie nadal jeszcze daleko do celu, jakim jest zwiększenie udziału przemysłu w europejskim PKB do 20 proc. do 2020 r. Aby osiągnąć ten cel, musimy skupić się na działaniach na rzecz reindustrializacji. Dlatego też wzywam państwa członkowskie do poparcia na przyszłotygodniowym spotkaniu Rady ds. Konkurencyjności nowego porozumienia między przedstawicielami przemysłu”.

- **Informacje dodatkowe:**

[Sprawozdanie dotyczące struktury przemysłu, 2013 r.](#)

Szczegóły wniosków zawartych w sprawozdaniu znaleźć można w załączonej notatce: [2013 EU industrial structure report highlights challenges and opportunities of EU re-industrialisation](#)

Poniżej przedstawiono główne wnioski ze sprawozdania.

Podobnie jak wyniki innych badań, sprawozdanie wykazało, że pierwsze niepewne kroki w stronę ożywienia koniunktury, na które wskazywać miał wzrost w latach 2010-2011, zostały zatrzymane przez fazę spowolnienia w cyklu koniunkturalnym, a przemysł w UE znalazł się pod wpływem drugiej fali recesji. Sprawozdanie potwierdziło również, że od 2001 r. przypadający na branżę produkcyjną udział w wynikach gospodarczych spadł o kolejne 3 punkty procentowe, do poziomu około 15 proc. PKB w 2012 r.

Różnice między krajami: Perspektywa całkowitej produkcji unijnej nie pozwala dostrzec znacznych różnic między państwami członkowskimi. Wyraźna poprawa koniunktury widoczna jest na przykład w Rumunii, Polsce, na Słowacji i w państwach bałtyckich. Wszystkie te kraje nie tylko osiągnęły, ale nawet przekroczyły poziomy szczytowe sprzed recesji.

Różnice między branżami — branże nowoczesnych technologii, produktów farmaceutycznych i produktów podstawowych odporne na kryzys: Istnieją także znaczne różnice między branżami. Budownictwo, przemysł wytwórczy i górnictwo poważnie ucierpiały. Przedsiębiorstwa produkujące artykuły podstawowe dla konsumentów, takie jak żywność i napoje oraz wyroby farmaceutyczne, radziły sobie względnie dobrze. W branży nowoczesnych technologii kryzys dotknął producentów w mniejszym stopniu niż w innych gałęziach przemysłu.

Wzrost wydajności jest zróżnicowany, przodują przedsiębiorstwa w branży nowoczesnych technologii: Stopień wzrostu wydajności i poziomu zatrudnienia znacznie różnił się w poszczególnych sektorach, przy czym odnotowano ogólny spadek produkcji, w szczególności w sektorach o niskim poziomie zaawansowania technologicznego. W zmaganiach ze skutkami ostatniego kryzysu przedsiębiorstwom produkcyjnym w UE udało się zmniejszyć koszty pracy i zwiększyć wydajność. Branża nowoczesnych technologii, bardziej odporna na skutki kryzysu finansowego dzięki zarówno większej wydajności, jak i mniejszemu uzależnieniu od energii, stanowiła główną siłę napędową wzrostu.

Branża usług rozwija się szybciej niż branża produkcji: W latach 2000-2012 udział usług rynkowych (zwykle świadczonych przez przedsiębiorstwa sektora prywatnego) w PKB wzrósł w EU średnio o 1,7 punktów procentowych i odpowiada obecnie za połowę unijnego PKB. Udział usług nierynkowych (zwykle świadczonych przez przedsiębiorstwa sektora publicznego) również się zwiększył, osiągając w 2012 r. 23 proc. PKB. W latach 2001-2010 poziom zatrudnienia w branży usług, spadł natomiast w branży produkcji.

Powiązania między branżami produkcji i usług przynoszą obopólne korzyści: Przedsiębiorstwa produkcyjne w coraz większym stopniu wykorzystują usługi w swej działalności gospodarczej: przy opracowywaniu i sprzedaży produktów oraz w działalności horyzontalnej, takiej jak księgowość i logistyka. Wzrost wydajności w sektorze produkcji może mieć pozytywny wpływ na inne sektory. Większy stopień współzależności pomiędzy produkcją i usługami oznacza, że produkcja pełni rolę „siły pociągowej” w przypadku usług, na które popyt byłby w innym przypadku ograniczony. Takie powiązanie stymuluje wprowadzanie innowacji w działalności usługowej i podnoszenie jej jakości.

Globalne łańcuchy wartości odgrywają coraz większą rolę w przemyśle unijnym: UE jest nadal największym uczestnikiem rynku w handlu światowym, zarówno w zakresie towarów i usług, jak i przepływów inwestycyjnych. Globalizacja, przejawiająca się coraz większą liczbą stabilnych sieci transgranicznych, wywołała zmiany w łańcuchach wartości przedsiębiorstw. Chociaż europejskie przedsiębiorstwa już są częścią globalnych łańcuchów wartości, zwiększenie ich udziału przyniesie wzrost ich konkurencyjności oraz zapewni im dostęp do rynków światowych na bardziej korzystnych warunkach konkurencji.

Zagraniczne inwestycje, tak potrzebne w sektorze produkcji, bardzo osłabione kryzysem: Zwiększeniu światowej wymiany handlowej towarzyszyło zwiększenie tempa wzrostu globalnego przepływu kapitału, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), niezbędnych dla przemysłu unijnego. W ujęciu łącznym państwa członkowskie UE mają znaczny udział w światowym przepływie BIZ (około 22 proc. napływów i 30 proc. wypływów), ale zarówno w przypadku napływów, jak i wypływów skutki kryzysu są bardzo widoczne. W 2010 r. poziom napływów BIZ w UE wyniósł około jedną trzecią poziomu z 2007 r., a poziom wypływów obniżył się jeszcze bardziej. Przyczyną większości spadków napływów BIZ w Unii był fakt, że od początku kryzysu gwałtownie spadł poziom przepływów wewnątrzunijnych.

7. PRZEMYSŁ I TURYSTYKA - Niesłabnący popyt na krajową i europejską ofertę turystyczną zapowiada pobudzenie ruchu turystycznego w roku 2014

W najcięższych chwilach mijającego kryzysu największą odporność przejawiała turystyka. Korzystne tendencje w tej branży powinny się utrzymać w 2014 r., skoro zaledwie 11 proc. Europejczyków nie zamierza wcale wyjeżdżać z domu. Opublikowane 13 lutego 2014 r. wyniki najnowszego [badania Eurobarometru](#) wskazują na usługi turystyczne jako prawdziwy

motor stymulowanego popytem wzrostu gospodarek krajowych w roku 2013, przy czym coraz więcej osób wybierało wyjazdy zagraniczne, nie wykraczając wszakże poza Unię. Nie mniej niż 38 proc. Europejczyków spędziło swoje najważniejsze wakacje 2013 r. w innym kraju Unii, a więc o 5 punktów procentowych więcej, niż w roku 2012. Jednocześnie wczasami we własnym kraju zadowolilo się 42 proc. badanych, co oznacza spadek o 5 punktów procentowych w porównaniu do roku 2012. Ponadto w 2013 r. z grubsza jedynie co piąty badany (19%) wybrał się na wczasy poza dwudziestoma ośmioma krajami UE. Wskaźnik ten spadł o 2 proc. w porównaniu do poprzedniego roku. Eurobarometr ws. postaw Europejczyków wobec turystyki badał również przyczyny, dla których Europejczycy gotowi są wyjechać z domu oraz przeszkody, jakie napotykają, najpopularniejsze cele podróży, źródła informacji używane przy planowaniu wyjazdu, sposób organizacji wakacji w roku 2013, a także poziom zadowolenia z oferowanych usług – z uwzględnieniem zapewnianego poziomu bezpieczeństwa.

Upodobania Europejczyków w tej sferze oraz perspektywy dla turystyki zarysowane przez Eurobarometr komentuje wiceprzewodniczący Komisji **Antonio Tajani**, komisarz ds. przemysłu i przedsiębiorczości: „Nie będę krył entuzjazmu, z jakim – jako komisarz odpowiedzialny za sektor turystyczny – przyjmuję wyniki Eurobarometru. Stan zapatrywań Europejczyków na podróże, jaki wyłania się z ogłoszonych właśnie badań, wykazuje wyjątkowe osiągnięcia sektora turystycznego, który jest w dalszym ciągu lokomotywą gospodarczej odnowy Unii Europejskiej. Liczby mówią same za siebie. Opinie i upodobania odzwierciedlone w tym badaniu pokazują, że dotychczasowy prężny wzrost turystyki i odporność branży na wstrząsy gospodarcze utrzymają się w roku 2014.”

W 2013 r. w podróż z przynajmniej jednym noclegiem udało się 70 proc. Europejczyków. Tylko 11 proc. mieszkańców Unii nie nosi się z zamiarem wyjazdu w roku 2014 z uwagi na panujące warunki gospodarcze. Czterech na dziesięciu badanych zamierza spędzić najważniejsze wakacje we własnym kraju (większość respondentów z Chorwacji, Grecji, Bułgarii i Włoch). Trzech na dziesięciu deklaruje, że miejsce ich głównych wakacji pozostaje w obrębie UE, a ponad cztery dziesiąte pytanych planuje przynajmniej jeden wyjazd w ramach Unii w roku 2014. Co czwarty (24%) wczasowicz wybiera się do kraju poza UE, przy czym jedynie dla 16 proc. będzie to cel najważniejszych wakacji w roku.

- **Kolejne ciekawostki z ostatniego Barometru:**

- Nie mniej niż **70 proc Europejczyków** odbyło w 2013 r. **podróż** - czy to prywatnie, czy służbowo - **z przynajmniej jednym noclegiem**. Jeśli weźmiemy pod uwagę tylko podróże w celach prywatnych, w 2013 r. większość badanych (57%)

spędziło od 4 do 13 nocy poza domem. W dużej mierze podobny schemat podróży odzwierciedlają plany wyjazdowe na 2014 r.

- Europejczycy chętnie wybierają **wczasy ze słońcem, spędzane na plaży** (46%).

- Taka sama proporcja respondentów deklaruje, że chęć powrotu do tego samego miejsca wypoczynku wynika z **warunków naturalnych**.

- Czołowa piątka najchętniej wybieranych miejsc wypoczynku w Unii Europejskiej pozostaje bez zmian od roku 2012. Są to: Hiszpania (15%, +5), Francja (11%, +3), Włochy (10%, +2), Niemcy (7%, +2) i Austria (6%, +2). Warto zauważyć, że wszystkie te kraje nie tylko utrzymały status najpopularniejszych miejsc odwiedzanych w czasie urlopu, ale od roku 2012 notują rosnącą popularność. Mieszkańcy Bułgarii, Chorwacji, Grecji i Włoch w największym stopniu skłaniają się do **krajowych wakacji**, podczas gdy Luksemburczycy i Belgowie przodują w wyjazdach do innych państw UE. Plany wakacyjne na rok 2014 są bardzo podobne do ubiegłorocznych.

- **Bezpieczny i zadowolony jak turysta w Europie** Respondenci pytani o satysfakcję z wczasów w 2013 r. w większości poruszanych kwestii deklarują wysoki stopień zadowolenia. Zdecydowana większość była zadowolona z zapewnianego bezpieczeństwa (95%) oraz jakości noclegów (95%).

- **Stan gospodarki bez większego znaczenia, jednak grunt to finanse**

Plany wakacyjne nie ponoszą istotnego uszczerbku w związku z obecnym stanem gospodarki. Badanie uwzględnia jednak inne czynniki wpływające na zmianę planów. Ponad połowa respondentów, którzy w 2013 r. **nie byli na wakacjach** stwierdza, że powody były przynajmniej w części **finansowe**, a 44 proc. uznało brak pieniędzy za główny powód. Tylko 11 proc. mieszkańców Unii nie nosi się z zamiarem wyjazdu w roku 2014 z uwagi na panujące warunki gospodarcze. Co ciekawsze, więcej niż **cztery dziesiąte badanych stwierdza, że nie zmienia swoich planów wakacyjnych na rok 2014**, wobec jednej trzeciej zmuszonej do zmiany planów, ale nie do rezygnacji z wyjazdu. Proporcja Europejczyków wybierających się na wakacje niezależnie od czynników ekonomicznych jest zróżnicowana – od 10 proc. wśród Greków do 75 proc. Austriaków.

Te pozytywne tendencje znajdują potwierdzenie w urzędowych danych statystycznych. Według Eurostatu sektor usług turystycznych osiągnął w 2013 r. rekordowe wyniki¹. Całkowita liczba zakupionych noclegów turystycznych we wszystkich 28 państwach członkowskich wzrosła w 2013 r. o 1,6% w porównaniu z rokiem 2012, osiągając 2,6 mld.

- **Eurobarometr ws. postaw Europejczyków wobec turystyki**

Badanie to przeprowadzono w dniach 6-11 stycznia 2014 r. na próbie 31 122 badanych ze zróżnicowanych grup społecznych i demograficznych w 28 państwach członkowskich UE, w drodze wywiadów telefonicznych (na liniach stacjonarnych i komórkowych) prowadzonych w ich ojczystych językach. Badanie rozszerzono o siedem krajów spoza Unii, w szczególności: Turcję, byłą jugosłowiańską republikę Macedonii, Islandię, Norwegię, Serbię, Czarnogórę oraz Izrael.

To wydanie Eurobarometru nawiązuje do przeprowadzonego w styczniu 2013 r. badania *Flash Eurobarometer* nr 370. Badanie przeprowadziła firma TNS Political and Social.

[Eurobarometr](#)

[Więcej informacji o branży turystycznej i polityce UE w tej dziedzinie](#)

8. PRZEMYSŁ I TURYSTYKA - Nowe zasady dotyczące jakości turystyki europejskiej — dobre dla turystów, dobre dla małych przedsiębiorstw

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 20 lutego 2014 r. zbiór dobrowolnych zasad dotyczących jakości turystyki europejskiej, które zagwarantują turystom podróżującym do innych państw członkowskich lub odwiedzającym nasz kontynent najkorzystniejszą ofertę pod względem ekonomicznym. Zasady te dotyczą czterech głównych aspektów: szkolenia personelu pod nadzorem koordynatora ds. jakości, zapewnienia zadowolenia konsumentów dzięki zagwarantowaniu turystom odpowiedniego zajęcia się ich skargami, czystości i zapewniania konserwacji obiektów oraz prawidłowości i wiarygodności informacji w co najmniej najważniejszym języku obcym. Taki dostęp do wiarygodnych i aktualnych informacji o jakości usług turystycznych umożliwi turystom zauważenie różnic między konkurującymi produktami, dokonanie świadomego wyboru oraz przezwycięzenie trudności językowych. Małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) będzie łatwiej podkreślać, że świadczą one usługi wysokiej jakości poprzez stosowanie się do omawianych zasad. Wniosek Komisji będzie zatem wspierał MŚP, które stanowią ponad 90 proc. unijnego sektora turystyki.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i komisarz ds. przemysłu i przedsiębiorczości, powiedział: „Podmioty świadczące usługi turystyczne będą w stanie przekonać konsumentów o wysokiej jakości swoich usług, co oznacza silną przewagę

konkurencyjną przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP. Obecny wniosek stanowi ważne narzędzie rozwoju turystyki, która w ostatnich pięciu latach intensywnie się rozwijała w Europie. Promowanie wysokiej jakości usług turystycznych w Europie przyczyni się do zwiększenia ruchu turystycznego w UE i spoza Europy, a także uzupełni inne europejskie inicjatywy zgodne z tym celem, takie jak ułatwienia wizowe dla turystów z państw trzecich i tworzenie marki Europy jako regionu wysokiej jakości celów turystycznych.”

- **Europejskie zasady wspierające przedsiębiorstwa i konsumentów**

Zalecane zasady pomogą podmiotom świadczącym usługi turystyczne w uzyskaniu widoczności na szerszym rynku, w szczególności w krajach poza Europą. Istniejące różnice w ocenie jakości usług turystycznych mogą powodować poczucie zagubienia wśród turystów. Na przykład turyści zagraniczni mogą nie być w stanie znaleźć spójnych informacji pozwalających na łatwe zorientowanie się, jakiej jakości usług mogą się spodziewać od poszczególnych usługodawców. Utrudnia to ich zdolność do dokonywania świadomych wyborów, w szczególności podczas podróży do innych państw członkowskich lub z państw trzecich. W związku z tym z sytuacji nie korzystają przedsiębiorstwa, które inwestują w jakości. Sytuacja ta zniechęca przedsiębiorstwa z sektora turystyki, w szczególności MŚP posiadające ograniczone środki finansowe, do inwestowania w jakość. Dlatego właśnie Komisja przedstawiła wniosek dotyczący **następujących zasad**, których przedsiębiorstwa muszą przestrzegać, jeśli się na nie zdecydowały:

1. Podmioty świadczące usługi turystyczne zgodnie z zasadami powinny **zapewnić szkolenia wszystkich pracowników** zaangażowanych w świadczenie usług bezpośrednio konsumentom w celu zapewnienia zadowalającego wykonywania powierzonych im zadań. Na podstawie tego zalecenia wymaga się również:

- **odnotowania uczestnictwa w szkoleniu** w rejestrze szkoleń pracowników;
- wyznaczenia **koordynatora ds. jakości** w celu zapewnienia spójnego podejścia do zarządzania jakością świadczonych usług oraz
- **udziału odpowiednich pracowników w procesie zapewniania jakości.**
-

2. Podmioty świadczące usługi turystyczne powinny stosować **strategię na rzecz zapewniania zadowolenia konsumentów**, w tym ustanowić mechanizm rozpatrywania skarg konsumentów w miejscu dostarczenia usługi lub za pośrednictwem Internetu oraz zagwarantować bezzwłoczne rozpatrywanie skarg. Ponadto organizatorzy turystyki powinni przeprowadzać badania poziomu zadowolenia konsumentów i wykorzystywać uzyskane wyniki do poprawy jakości usług.

3. Podmioty świadczące usługi turystyczne powinny stworzyć **plan udokumentowanego czyszczenia i konserwacji** obiektów.

4. Podmioty świadczące usługi turystyczne powinny *udostępniać konsumentom informacje* na temat miejscowych zwyczajów, dziedzictwa kulturowego, tradycji, usług, produktów, aspektów zrównoważonego rozwoju itp.

5. Podmioty świadczące usługi turystyczne powinny zagwarantować, że **informacje te są prawidłowe, wiarygodne, jasne i dostępne** przynajmniej w najważniejszym języku obcym, jeśli jest to stosowne do miejsca i koncepcji działalności.

- **W jaki sposób zasady te będą funkcjonować w praktyce?**

Uczestnictwo państw członkowskich w inicjatywie jest dobrowolne. W ten sposób administracje państw członkowskich nie będą niepotrzebnie obciążone. Są one jednak zachęcane do koordynowania, monitorowania i promowania zasad na ich właściwych terytoriach. Proponowane zalecenia zostaną omówione przez Radę podczas greckiej i włoskiej prezydencji UE.

9. GOSPODARKA MORSKA I TURYSTYKA - Komisja przedstawia nową europejską strategię na rzecz turystyki nadmorskiej

Komisja Europejska przedstawiła 20 lutego 2014 r. nową strategię wspierania turystyki w regionach przybrzeżnych i turystyki morskiej w Europie. Uznając potencjał tego sektora w zakresie zrównoważonego wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, strategia określa 14 działań UE, które mają pomóc regionom przybrzeżnym i przedsiębiorstwom sprostać stojącym przed nimi wyzwaniom oraz wzmocnić pozycję sektora jako głównej siły napędowej europejskiej „niebieskiej gospodarki”. Nakreśleniu tych konkretnych działań towarzyszy wyliczenie zadań, które państwa członkowskie, regiony oraz zainteresowane podmioty branżowe mogą podejmować w celu uzupełnienia działań UE.

Proponowane działania obejmują ułatwianie ściślejszej współpracy i dialogu w całej Europie między wszystkimi podmiotami w sektorze turystyki przybrzeżnej, partnerstwa publiczno-prywatne, propagowanie umiejętności i innowacji, wspieranie turystyki ekologicznej oraz tworzenie internetowego przewodnika dotyczącego możliwości finansowania, aby pomóc w

pobudzaniu inwestycji. Państwa członkowskie, władze regionalne i sektor odegrają kluczową rolę w projektowaniu i realizacji działań.

Maria Damanaki, unijna komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa, stwierdziła: „Turystyki przybrzeżna i morska została wskazana w naszej strategii „niebieskiego wzrostu” jako jedna z głównych sił napędzających wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy, szczególnie w regionach przybrzeżnych, które często borykają się z wysokim bezrobociem. Turystyka przybrzeżna i morska jest największym obszarem morskiej działalności gospodarczej i ekonomicznym filarem wielu naszych regionów przybrzeżnych. Naszym obowiązkiem jest pomoc temu sektorowi w rozwoju i osiągnięciu dobrej koniunktury”.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i komisarz ds. przemysłu, przedsiębiorczości i turystyki, **Antonio Tajani**, powiedział: „Uważam, że turystyka jest podstawową dźwignią wzrostu gospodarczego w Europie, wokół której można rozwijać sprecyzowane, spójne i zintegrowane działania. W ukierunkowanej strategii w sprawie turystyki przybrzeżnej i morskiej podkreślono potencjał tego ważnego sektora turystyki i rolę, jaką może on odegrać w zwalczaniu bezrobocia, w szczególności wśród młodych ludzi”.

Pomimo swego niewątpliwego potencjału sektor ten stoi w obliczu szeregu wyzwań, których pokonanie jest celem strategii. Obejmują one problemy związane z brakiem danych i wiedzy, zmiennym popytem, dużym stopniem sezonowości, brakiem odpowiednich umiejętności i innowacji oraz trudnościami w dostępie do finansowania. Działania w ramach przedstawionej strategii skupiają się na pomocy dla sektora w przewyciężeniu tych przeszkód i stworzeniu warunków, które przyciągną inwestycje. Jednocześnie strategia przyczyni się do zrównoważenia działań sektora i ochrony dziedzictwa naturalnego oraz kulturowego, przyniesie znaczne korzyści gospodarce i środowisku naturalnemu oraz przyczyni się do poprawy konkurencyjności sektora w skali światowej.

- **Kontekst**

Turystyka przybrzeżna i morska obejmuje wypoczynek na morzu i plaży oraz rejsy wycieczkowe i żeglarskie i jest zasadniczym motorem gospodarki w wielu regionach przybrzeżnych i na wyspach w Europie.

Sektor ten daje zatrudnienie prawie 3,2 mln ludzi, którzy wytwarzają łącznie 183 mld EUR wartości dodanej brutto, co stanowi ponad jedną trzecią produktu brutto wytworzonego

przez gospodarkę morską. Turystyka jest rozwijającą się dziedziną działalności gospodarczej: w 2013 r. łączna liczba noclegów w obiektach turystycznych w 28 państwach UE osiągnęła rekordową liczbę 2,6 mld, czyli o 1,6 % więcej niż w 2012 r.¹.

Uwolnienie potencjału mórz i wybrzeży przyczyniłoby się do zamożności i dobrobytu regionów przybrzeżnych i ogólnie gospodarki UE, przy jednoczesnym zapewnieniu trwałego, długofalowego rozwoju wszystkich form działalności związanych z turystyką.

Przedstawiona strategia została omówiona podczas konferencji zorganizowanej wspólnie z grecką prezydencją w dniu 10 marca w Atenach, w której wzięli udział przedstawiciele władz i przedsiębiorstw oraz innych zainteresowanych stron. Konkretnie działania będą wdrażane sukcesywnie w kolejnych miesiącach.

- **Informacje dodatkowe**

Strona poświęcona turystyce przybrzeżnej na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. *Gospodarki Morskiej*:

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/coastal_tourism/index_pl.htm

Strona poświęcona turystyce na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. *Przedsiębiorstw i Przemysłu*: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/index_pl.htm

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.